

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Een nieuwe klassenmaatschappij?

19 maximumscore 4

een juist antwoord bevat:

- een beschrijving van twee moderniseringsprocessen op economisch gebied (per proces 1 scorepunt) 2
- het aangeven van het gevolg: vraag naar hogeropgeleide werknemers 1
- een conclusie met betrekking tot sociale stijging 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- (moderniseringsproces 1:) De ontwikkeling van wetenschap en technologie leidde tot een hogere arbeidsproductiviteit (en op de langere duur hogere welvaart) 1
- (moderniseringsproces 2:) met als gevolg een steeds verdergaande arbeidsverdeling: er kwamen veel nieuwe (middenklassen)banen (vooral in de dienstensector) 1
- Veel van deze banen vereisten gespecialiseerde kennis en vaardigheden waardoor er grotere vraag kwam naar hogeropgeleide arbeidskrachten 1
- En deze vraag kon niet meer alleen door mensen uit de hogere sociale klasse worden vervuld. De mogelijkheden voor leden van de lagere en middenklassen werden vergroot om te gaan studeren. Door middel van een hogere opleiding konden zij sociaal stijgen op de maatschappelijke ladder 1

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 4	
	een juist antwoord bevat:	
	• een juiste omschrijving van cultureel kapitaal	1
	• een juist gevolg van cultureel kapitaal voor opleidingsniveau	1
	• een juiste omschrijving van economisch kapitaal	1
	• een juist gevolg van economisch kapitaal voor opleidingsniveau	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	• Mensen van verschillende sociale afkomst hebben verschillend cultureel kapitaal, namelijk de kennis die men heeft als gevolg van opleiding en de levensstijl die men hanteert	1
	• (Dit heeft tot gevolg dat de opvoeding van hoger opgeleiden anders is dan de opvoeding van lager opgeleiden.) Hoogopgeleide ouders brengen hun kinderen kennis en competenties bij die meer aansluiten bij de vereiste schoolprestaties (bijvoorbeeld taalgebruik en woordenschat) en helpen hun kinderen doelbewust met het verbeteren van hun schoolprestaties (bijvoorbeeld helpen met huiswerk). Met als resultaat meer kansen op een hogere opleiding voor kinderen van hoger opgeleiden	1
	• Mensen van verschillende sociale afkomst verschillen in economisch kapitaal: onder andere geld, inkomen, bezittingen. Mensen met een hoge opleiding verdienen in de regel (veel) meer, hebben meer bezittingen dan lager opgeleiden, en wonen in wijken met grotere en dure koopwoningen	1
	• Door meer geld kunnen hogeropgeleide ouders bijvoorbeeld bijlessen betalen / hun kinderen naar privéscholen sturen of hulpmiddelen als computers aanschaffen. Daardoor hebben kinderen van hogeropgeleide ouders meer kansen op schoolsucces dan kinderen van lageropgeleide ouders	1

Vraag	Antwoord	Scores
21	<p>maximumscore 3</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het noemen van de sociaalwetenschappelijke benadering: het structureel functionalisme 1 • de kern van het structureel functionalisme 1 • het aangeven van de relatie tussen het ontstaan van nieuwe klassenmaatschappij en kernconcept sociale cohesie 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het structureel functionalisme 1 • Volgens functionalisten is het gevoel van onderlinge verbondenheid / zijn de bindingen tussen de leden van de samenleving de kern van de samenleving 1 • Vanuit deze benadering wordt het ontstaan van de nieuwe klassenmaatschappij vooral geanalyseerd voor wat betreft de gevolgen die deze nieuwe maatschappij heeft voor de sociale cohesie in de samenleving, namelijk de sociale cohesie wordt bedreigd: Bijvoorbeeld de groep hoger opgeleiden voelt zich minder verantwoordelijk voor het lot van de lager opgeleiden. / Mensen met een lage opleiding nemen minder deel aan de politiek en doen minder aan maatschappelijke participatie (vrijwilligerswerk) 1 	
22	<p>maximumscore 3</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het noemen van de sociaalwetenschappelijke benadering: de marxistische benadering 1 • kern van de marxistische benadering 1 • het aangeven van de relatie tussen het ontstaan van nieuwe klassenmaatschappij en kernconcept sociale ongelijkheid 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de marxistische benadering 1 • Sociale ongelijkheid is voor de marxistische benadering de kern van de samenleving. Volgens de marxistische benadering berust ongelijkheid op machtsverschillen die het gevolg zijn van het feit dat mensen in verschillende mate over hulpbronnen als bezit, inkomen, culturele bagage en sociale contacten beschikken (waarmee zij in meerdere of mindere mate in staat zijn, daar waar met anderen geconcurrereerd wordt om schaarse en hooggewaardeerde goederen, een gunstig resultaat te bereiken) 1 	

Vraag	Antwoord	Scores
	<ul style="list-style-type: none"> Er is sprake van een toename van de machtsverschillen tussen de lager en hoger opgeleiden. Deze sociale ongelijkheid krijgt het karakter van een 'nieuwe klassenmaatschappij'. Verschillen tussen (groepen) mensen (in dit geval het verschil in opleiding) leiden tot een nieuwe stratificatie (een sociale rangorde), waarbij de hoger opgeleiden over meer macht beschikken (op grond van bezit, inkomen, opleiding) dan de lager opgeleiden. / Verschillen tussen (groepen) mensen (in dit geval het verschil in opleiding) leiden tot een ongelijke verdeling van schaarse en hooggewaardeerde zaken. De mensen met een lage opleiding hebben minder geld, bezit, kansen om deel te nemen aan de samenleving. Hun kinderen hebben minder kansen dan mensen met een hoge opleiding 	1
23	maximumscore 6	
	een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg van de relatie tussen groepsvorming en het democratiseringsproces 	2
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg van de relatie tussen groepsvorming en representatie 	2
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg van de relatie tussen representatie en macht 	2
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	groepsvorming en democratisering	
	<ul style="list-style-type: none"> groepsvorming: De arbeidersbeweging is ontstaan. Dit is een voorbeeld van groepsvorming: het ontstaan van relaties tussen mensen op grond van gemeenschappelijke belangen en idealen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> democratisering: Deze groepsvorming heeft democratisering afgedwongen. De burgers kregen in toenemende mate invloed op het bestuur van het land onder andere invoering van het algemeen kiesrecht (1919). / De burgers kregen politieke grondrechten zoals het actief en passief kiesrecht 	1
	groepsvorming en representatie	
	<ul style="list-style-type: none"> groepsvorming: Er ontstonden (socialistische) politieke partijen die de belangen van werknemers/arbeiders (of mensen van de lagere klassen) behartigden, dat wil zeggen er ontstaan relaties tussen mensen op grond van gemeenschappelijke belangen en idealen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> representatie: Politici van verschillende groepen in de samenleving ook die van de lagere klasse/arbeidersklasse kwamen in het parlement: deze politici komen op voor de belangen van mensen van de lagere klasse/arbeidersklasse 	1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>representatie en macht</p> <ul style="list-style-type: none"> representatie: Politieke partijen die de belangen behartigen van de arbeidende klasse (representatie) zijn geleidelijk in staat geweest om via het parlement sociale wantoestanden te bestrijden en veranderingen te bewerkstellingen die hebben geleid tot het ontstaan van sociale grondrechten en de verzorgingsstaat macht: Met andere woorden deze politieke partijen hadden het vermogen om bepaalde doelstellingen te bereiken. Ze hadden macht verkregen. Daardoor zijn de gevolgen van de oude klassenmaatschappij (armoede, slechte leefomstandigheden, geen sociale stijging) grotendeels verdwenen 	<p>1</p> <p>1</p>
24	maximumscore 2	
	<p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> een juiste hypothese die met de gegevens uit figuur 2 getoetst kan worden en die een hypothese/verwachting en niet als een vraag is geformuleerd een voorbeeld van een gegeven uit figuur 2 ter bevestiging van de hypothese 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Burgers met een lage opleiding doen minder mee aan politieke activiteiten dan burgers met een hoge opleiding. / Hoe lager burgers zijn opgeleid, hoe minder zij deelnemen aan politieke activiteiten Deze hypothese wordt bevestigd. voorbeeld van juist gegeven uit de tabel die de hypothese bevestigt: De percentages van personen die hbo of wetenschappelijk onderwijs hebben gevolgd, zijn bij alle politieke activiteiten veel hoger dan de percentages van personen met alleen basisonderwijs of vmbo 	<p>1</p> <p>1</p>